

(א) (מכות כה.), (ב) (שם), (ג) (דברים יט.), (ד) (י"ז לדלחין).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה (בדף הקודם) אלא מעתה ט"ו לשלם באותו מנה: (ב) ד"ה הכא נפיק בולה ממונא נמי ריבעא:

ההוא שטרא. והוצרך המלוה לקיימו: **שכיב חד מינייהו.** מת אחד מהן קודם שנתקיים השטור ואילו לא מת היה כל אחד בזה ומעיד לבדו על חתימת ידו ואין צריך לזכר עמו אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי כמתן צפ"צ דכמוצות (דף כ:.) זה אומר זה כתב ידי וזה אומר זה כתב ידי כו' וחכמים אומרים אין צריכין לזכר עמיהן אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי ואמרינן בגמ' (ב) לבדני חכמים על מנה שבשטר הן מעדיין אנהו ראינו המלוה וחמתנו הלכך בתרי סגי ולא צריך חד מינייהו לאסהודי אדחצרי' והיכא דמת אחד מהן אמרינן התם (א) אליבא דרבנן דלרץ שנים מן השוק להעיד על חתימת יד המת והאי יעיד הוא לבדו על חתימת ידו אבל העד החי לא ינטרף עם אחר מן השוק להעיד על חתימת המת דכיון דעל מנה שבשטר הן מעדיין וכי אמר זה כתב ידי נפק פלגא דממונא אפומיה שהרי הוא לבדו מעיד על חתימתו ואין צריך אחר להעיד עמו וכי הדר מנטרף עם ההוא מן השוק להעיד על חתימת המת הדר נפיק ריבעא דממונא על אפומיה אשמתך דכוליה ממונא נכי ריבעא נפק אפומיה ואנן על פי שנים עדים (א) בעינן חזי דבר על פיו של זה וחזי דבר על פיו של זה והלכך הכא דשכיב חד מינייהו

אין עד החי יכול להנטרף עם אחר דקאי. אחיו של עד החי בזה להנטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימתו דלרץ שנים מן השוק להעיד על חתימת דלדיך המת: היינו **מפנייהו**. דאף על גב דשני אחין פסולין לעדות אחת דלא חשיבי אלא כחד אפילו הכי מכשרא להו מתניתין לשלשה אחין בעדות קרקע אחד מאחר שאין זה מעיד על אותה שנה שזה מעיד אף כאן העד החי מעיד על החתימה שלו ואחיו על חתימת יד המת: **הסם**. במתניתין לא קנפיק כל הממון: **נמי ריבעא**. חסר רביעי דהיינו שלשת חלקים ממון אפומא דלחי אלא פלגא הוא דנפיק אפומא דעד נכרי ופלגא נפיק אפומא דלחי והלכך כשיצין לעדות זו דטעמא דפסילי רחמנא קרובים בעדות אחת לפי שאין חשודין אלא כאיש אחד ולגבי חוקת שלש שנים כאיש אחד דמו שהרי איש אחד שמנטרף עמהן מועיל בשלשתן אם ראה החוקה שלש שנים: **אבל הכא**. גבי שטרא נפיק נכי רבעא דממונא דהיינו שלש חלקי הממון אפומא דלחי וכי חשבת לאחי כעד אחד נמנא עד אחד מגבה שלשה חלקים והאחד רביעי ולא קרינא על פי שנים עדים וגו': **במתני'** אלו דברים שיש להם חוקה. כלומר אלו מיני תשמישין דאמרינן לקמן שאדם משתמש בשל חצירו שאם משתמש שלש שנים ולא מייחה בזה חצירו יש לו חוקה לזה המחזיק ויכול לטעון אחר נמחו לי לתשמיש זה במתנה או מכרתי לי כגון תשמישין קבועין דמפרש לקמן שזו חתומא קרובים בעדות נעשין שלא ברשותו והלכך בשלש שנים היא חוקה דומיא דבורות שחיון ומערות וצית השלחין וכל הגך דלעיל (בא). דכיון דקביעות תשמיש הוא דמחזיק בגופה של קרקע חצירו דמי והוא חוקה בשלש שנים. וריבוי חננאל פירש אלו דברים שיש להם חוקה כאשר כבר פירשנו ולא נהירא אלא לקמיה קאי דכפרישית דאי לעיל קאי ומסקנא דמתני' דלעיל היא אריכות לשון של הזל הוא בלא לורך ועוד דאכתי מנינן לקמן יש להם חוקה טובא. כללא דמילתא כל הני יש להן חוקה דתנן במתניתין עד סוף הפרק בחוקת שלש שנים מיירי דמוכח בדרייתא (ולקמן ט:.) בזה לפני רבי חייא אמר לו יגעת בני יגעת: **היה מעמיד כהמה נו'.** כל הגך דברים הנוטלטלין הן ואין תשמיש של קביעות ואין בעל חזר מקפיד עד ארבע וחמש שנים ולכן אין לו חוקה למחזיק לומר מדוע לא מחית בידי דלמר ליה בעל חזר לא חששי למחוט דלא מחזקת בגוף הקרקע דמחזקי אינשי ולא הייתי נפקד כלום ומעשה אי מקפיד: **טנור ויורים**. מטלטלין הן וכן ריחים בריחיא דידא: **אבל עשה מחיאה בחצר נו'.** הרי זה גדר והרי זו חוקה כל מקום מוך המחיצות שעשה יכול לטעון לקוח הוא בידי: **הכנים תרנגולין לסוך הבית**. של חצירו שלש שנים גם על זאת ודאי מקפיד אינש ואם לא מייחה הפסיד דודאי על פיו עשה וברשותו: **ועשה מקום נו'.** או עשה מקום: **עמוק שלשה**. כדי שלא יתפור: **או גבוה שלשה**. מחיאה גבוהה שלשה: **ג' מאי שגא רישא**. דבהעמדת כהמה כדי בלא מחיאה אין זו חוקה: **ומ"ש סיפא**. דבעשיית מחיאה קנה. וקא ס"ד השתא דבאינשי בעלמא שאינו בר חזר זו קאמר דאין זו חוקה והלכך קשיא ליה מ"ש רישא מסיפא הא ודאי מקפדינן בני חזר על איש נכרי שיבא כאן בהמותיו ומדלא מיחו ודאי הקנו לו מקום בחצר זה להעמיד בהמותיו ואמאי אין לו חוקה ולקמן (ע"ב) מתרן לה בשותפין: **אמר עולא**. כל חוקה רעועה דלא קנה אם בזה לעשותה בנכסי הגר לקטוה מיד. והוא הדין לענין קונה קרקע מחצירו וא"ל לך חוק וקני והלך והחזיק חוקה רעועה דלא קנה כגון העמדת שם בהמתו או טנור וכירים דאין זה נעל וגדר דלא עשה שום מיקון בגוף הקרקע: **בנכסי חצירו נמי לא קנה**. כלומר לענין חוקת שלש שנים שלוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אינה קרויה חוקה להיות במקום עדי מכירה דהא לא עבד ולא מידי: **כל שאילו בנכסי הגר קנה**. כגון עשיית מחיאה ורפך בה פורתא: **בנכסי חצירו נמי קנה**. כלומר הוא חוקה. ומיחו הקנין ע"י מעות או מתנה היא. ומיחו הכנים תרנגולין לתוך הבית דקתני סיפא דהוי חוקה בנכסי הגר לא היא חוקה והאי דלא פריך לה משום דעדיפא מינה קפריך רב ששת. ואית דמפרש דהכנים תרנגולין נמי הוי חוקה בנכסי הגר דהיינו נעל שנעל את הדלת בפניהם ולא מילתא היא דנעילת דלת לאו חוקה היא דאינו דומה אלא למצריח ארי כדאמרן לעיל (ג:.) ונעל דלת בבנין מיירי שעשה דלת או סתמיה: **וכללא הוא**. בתמיה דקא מדמינת חוקת שלש שנים שמלוי בקפידא לחוקת קנין נכסי הגר שמלוי בתקון הקרקע: **ייר**. אמרינן בפירקין דלעיל (דף ו:) דלכולי עלמא ייר לא הוי חוקה דבנכסי הגר קנה אפי' רפך בה פורתא ובנכסי חצירו לענין שלש שנים לא קנה בחוקה זו לפי שהכל מלוי באכילת הפירות שאם יחרוש ולא יאכל אין בעל הקרקע מפסיד שהרי יזרע ואחר יאכל: **והרי אכילת פירות**. לקטית הפירות בבנכסי חצירו קנה אם לא הפירות שלש שנים דהויא אכילת שלש שנים במקום עדות שונה הקרקע זו מן הבעלים כדאמרן בכוליה פירקין: **ובנכסי הגר לא קנה**. דאין זה נעל וגדר כדאמרן לעיל (דף ג:.) האי מאן דפשא דיקלא אדעתא דחיותא לא קני: **אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא**. לעולם גבי איש נכרי שצא להעמיד כהמה בחצר אחרים שאין לו בה שותפות לא שגא רישא ולא שגא סיפא דהויא חוקה שאין בני חצר מניחין לנכרים להשתמש תשמישין הללו בחצר שלהן אלא אם כן נטלו רשות מהן ואם לא מיחו בתוך שלש שנים היא חוקה: והכא

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא נו.

ומשני דהכא לא מכחשי אהדדי דבין חטיי ושערי לא דייקי אינשי אע"ג דייקי צין מנה שחור למנה לנן בזה צורר (פסהדיו דף ל:.) התם צריכי למידק שחייב לשלם (א) אותו מנה שלזה אבל הכא לא דייקי דככל ענין שיאכלנה חטיין או שעורים היא חוקה ומיחו זה אומר

אכלה חטיין וזה קטנית עדותן בטלה דאפי' בלא דקדוק אין אדם טועה בין חטיין לקטנית: **הכא נפיק (א) נבי רבעא** [דממונא] **אפומא (א) דחד**. ואע"ג דיש תקנה כדאמרינן בפרק ב' דכמוצות (דף כה. וסא) דלאס מת אחד מן החמומין ואין שנים מן השוק להעיד עליו לכתוב חתימת ידיה אכספא ושדי לבי דינא ומחזקי ליה כו' הכי נמי הכא אלא דרבינא צעי למימר דכלאו הכי יכול אחיו להעיד והוה מדמה למתני': בשותפין

מחיצה לבהמתו גבוה עשרה טפחים וכן לתנור וכן לכיריים וכן לריחים הכנים תרנגולין לתוך הבית ועשה מקום לובלו עמוק שלשה או גבוה שלשה הרי זו חוקה: **ג' מאי שגא רישא ומאי שגא סיפא** אמר עולא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי חצירו כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חצירו לא קנה מתקוף לה רב ששת וכללא הוא והרי ייר דבנכסי הגר קנה בנכסי חצירו לא קנה והרי אכילת פירות דבנכסי חצירו קנה בנכסי הגר לא קנה אלא אמר רב נחמן אמר רב אבהו

הכא **אחוס דהאי** מן השוק להעיד על חתימת יד המת אלא צריך שנים מן השוק להעיד עליו: **אחא אחוס דהאי** דקאי. אחיו של עד החי בזה להנטרף עם אחד מן השוק להעיד על חתימתו דכפרישית דלרץ שנים מן השוק להעיד על חתימת דלדיך המת: היינו **מפנייהו**. דאף על גב דשני אחין פסולין לעדות אחת דלא חשיבי אלא כחד אפילו הכי מכשרא להו מתניתין לשלשה אחין בעדות קרקע אחד מאחר שאין זה מעיד על אותה שנה שזה מעיד אף כאן העד החי מעיד על החתימה שלו ואחיו על חתימת יד המת: **הסם**. במתניתין לא קנפיק כל הממון: **נמי ריבעא**. חסר רביעי דהיינו שלשת חלקים ממון אפומא דלחי אלא פלגא הוא דנפיק אפומא דעד נכרי ופלגא נפיק אפומא דלחי והלכך כשיצין לעדות זו דטעמא דפסילי רחמנא קרובים בעדות אחת לפי שאין חשודין אלא כאיש אחד ולגבי חוקת שלש שנים כאיש אחד דמו שהרי איש אחד שמנטרף עמהן מועיל בשלשתן אם ראה החוקה שלש שנים: **אבל הכא**. גבי שטרא נפיק נכי רבעא דממונא דהיינו שלש חלקי הממון אפומא דלחי וכי חשבת לאחי כעד אחד נמנא עד אחד מגבה שלשה חלקים והאחד רביעי ולא קרינא על פי שנים עדים וגו': **במתני'** אלו דברים שיש להם חוקה. כלומר אלו מיני תשמישין דאמרינן לקמן שאדם משתמש בשל חצירו שאם משתמש שלש שנים ולא מייחה בזה חצירו יש לו חוקה לזה המחזיק ויכול לטעון אחר נמחו לי לתשמיש זה במתנה או מכרתי לי כגון תשמישין קבועין דמפרש לקמן שזו חתומא קרובים בעדות נעשין שלא ברשותו והלכך בשלש שנים היא חוקה דומיא דבורות שחיון ומערות וצית השלחין וכל הגך דלעיל (בא). דכיון דקביעות תשמיש הוא דמחזיק בגופה של קרקע חצירו דמי והוא חוקה בשלש שנים. וריבוי חננאל פירש אלו דברים שיש להם חוקה כאשר כבר פירשנו ולא נהירא אלא לקמיה קאי דכפרישית דאי לעיל קאי ומסקנא דמתני' דלעיל היא אריכות לשון של הזל הוא בלא לורך ועוד דאכתי מנינן לקמן יש להם חוקה טובא. כללא דמילתא כל הני יש להן חוקה דתנן במתניתין עד סוף הפרק בחוקת שלש שנים מיירי דמוכח בדרייתא (ולקמן ט:.) בזה לפני רבי חייא אמר לו יגעת בני יגעת: **היה מעמיד כהמה נו'.** כל הגך דברים הנוטלטלין הן ואין תשמיש של קביעות ואין בעל חזר מקפיד עד ארבע וחמש שנים ולכן אין לו חוקה למחזיק לומר מדוע לא מחית בידי דלמר ליה בעל חזר לא חששי למחוט דלא מחזקת בגוף הקרקע דמחזקי אינשי ולא הייתי נפקד כלום ומעשה אי מקפיד: **טנור ויורים**. מטלטלין הן וכן ריחים בריחיא דידא: **אבל עשה מחיאה בחצר נו'.** הרי זה גדר והרי זו חוקה כל מקום מוך המחיצות שעשה יכול לטעון לקוח הוא בידי: **הכנים תרנגולין לסוך הבית**. של חצירו שלש שנים גם על זאת ודאי מקפיד אינש ואם לא מייחה הפסיד דודאי על פיו עשה וברשותו: **ועשה מקום נו'.** או עשה מקום: **עמוק שלשה**. כדי שלא יתפור: **או גבוה שלשה**. מחיאה גבוהה שלשה: **ג' מאי שגא רישא**. דבהעמדת כהמה כדי בלא מחיאה אין זו חוקה: **ומ"ש סיפא**. דבעשיית מחיאה קנה. וקא ס"ד השתא דבאינשי בעלמא שאינו בר חזר זו קאמר דאין זו חוקה והלכך קשיא ליה מ"ש רישא מסיפא הא ודאי מקפדינן בני חזר על איש נכרי שיבא כאן בהמותיו ומדלא מיחו ודאי הקנו לו מקום בחצר זה להעמיד בהמותיו ואמאי אין לו חוקה ולקמן (ע"ב) מתרן לה בשותפין: **אמר עולא**. כל חוקה רעועה דלא קנה אם בזה לעשותה בנכסי הגר לקטוה מיד. והוא הדין לענין קונה קרקע מחצירו וא"ל לך חוק וקני והלך והחזיק חוקה רעועה דלא קנה כגון העמדת שם בהמתו או טנור וכירים דאין זה נעל וגדר דלא עשה שום מיקון בגוף הקרקע: **בנכסי חצירו נמי לא קנה**. כלומר לענין חוקת שלש שנים שלוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אינה קרויה חוקה להיות במקום עדי מכירה דהא לא עבד ולא מידי: **כל שאילו בנכסי הגר קנה**. כגון עשיית מחיאה ורפך בה פורתא: **בנכסי חצירו נמי קנה**. כלומר הוא חוקה. ומיחו הקנין ע"י מעות או מתנה היא. ומיחו הכנים תרנגולין לתוך הבית דקתני סיפא דהוי חוקה בנכסי הגר לא היא חוקה והאי דלא פריך לה משום דעדיפא מינה קפריך רב ששת. ואית דמפרש דהכנים תרנגולין נמי הוי חוקה בנכסי הגר דהיינו נעל שנעל את הדלת בפניהם ולא מילתא היא דנעילת דלת לאו חוקה היא דאינו דומה אלא למצריח ארי כדאמרן לעיל (ג:.) ונעל דלת בבנין מיירי שעשה דלת או סתמיה: **וכללא הוא**. בתמיה דקא מדמינת חוקת שלש שנים שמלוי בקפידא לחוקת קנין נכסי הגר שמלוי בתקון הקרקע: **ייר**. אמרינן בפירקין דלעיל (דף ו:) דלכולי עלמא ייר לא הוי חוקה דבנכסי הגר קנה אפי' רפך בה פורתא ובנכסי חצירו לענין שלש שנים לא קנה בחוקה זו לפי שהכל מלוי באכילת הפירות שאם יחרוש ולא יאכל אין בעל הקרקע מפסיד שהרי יזרע ואחר יאכל: **והרי אכילת פירות**. לקטית הפירות בבנכסי חצירו קנה אם לא הפירות שלש שנים דהויא אכילת שלש שנים במקום עדות שונה הקרקע זו מן הבעלים כדאמרן בכוליה פירקין: **ובנכסי הגר לא קנה**. דאין זה נעל וגדר כדאמרן לעיל (דף ג:.) האי מאן דפשא דיקלא אדעתא דחיותא לא קני: **אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא**. לעולם גבי איש נכרי שצא להעמיד כהמה בחצר אחרים שאין לו בה שותפות לא שגא רישא ולא שגא סיפא דהויא חוקה שאין בני חצר מניחין לנכרים להשתמש תשמישין הללו בחצר שלהן אלא אם כן נטלו רשות מהן ואם לא מיחו בתוך שלש שנים היא חוקה: והכא

עין משפט ונר מצוה

רנב א מיי פ"ו מהל' עדות הל' ד סמנ עשין קח טוש"ע ח"מ סי' מו סעיף יג:
רס ב מיי פ"ב מהל' טוען וטענן הל' יד ופ"ה מהל' שנים הל' ה סמנ עשין לה וסי' פכ טוש"ע ח"מ סי' קמ סעיף טו וסי' קסא סעיף ה וסי' כצ"י:

רבינו גרשום

אחתומת ידא דאידך. דמיט:
היינו מתני'. דא' יכיל ליצטרף עם אחין להעיד:
התם. במתני' לא נפיק. אלא פלגא ממונא אפומי דאחי ופלגא אפומא [דאחור]:
הכא נפיק נכי ריבינא אפומא דאחי. שאותו אח הנחתם מעיד על חצי הממון ואח השני ואחד מעדיין על חתימת המת נמצא אח שני מעיד על רביעי הממון והאחד שנמו מעיד על הרביעי:
פ"שקא היה מעמיד בהמה. בחצר חצירו:
או מעמיד תנור וכירים וכו'. אלו דבר המטלטל הן אינה חוקה דהואיל דלא קביע לא פסיד בעל חצר:
אבל עשה מחיצות. דהיינו בנין קבוע או הכנים תרנגולין לתוך הבית של בעל חצר שמשתמש בביתו או עשה מקום לובלו בחצר ושהיק בעל חצר הרי זו חוקה:
כל שאילו בנכסי הגר קנה. כגון נעל גדר ופרץ היינו דומיא דסיפא דגדר ועשה מחיצה:
כל שבנכסי הגר לא קנה. כגון הני דרישא דלא עבד ולא מידי בגוף הקרקע:
והרי נירא ובנכסי הגר קנה. כדאמר לעיל אתא ההוא גבורא רפיק ביה פורתא ואוקמיא בירידי:
ובנכסי חצירו לא קנה. כדאמר בפירקין דלעיל אלא דכולי עלמא ייר לא הוי חוקה:
והרי אכילת פירות. אילן חצירו י שנים היא חוקה:
ובנכסי הגר לא קנה. כדאמר לעיל בהדיא אחתא דאכלת לתיסר שנין ולא קנתה בתי:
אלא אמר רב נחמן אמר רב אבהו. לאו היינו טעמא דמתני' כדקאמרת אלא מתני'

מסורת הש"ס

(א) [עירובין נג, ב] (ב) ב"מ פד, ג
(ג) ס"א לג, ד [גי' הערוך
לדודדא פי' נוטה], (ה) [ד"א
זוטא פ"א], (ו) [בראשית לה],

— ۱۱۱۱ —

גמרא חבטו קיבא. עין
אליה רבה א"ח סימן תקסח
ס"ק ט"ו:

היחידות הר"ר

(א) גמ' דרב טובי בר מנשה
תפשיה אחא אבי כ"ל ומיבת
בדיקניה נמחק: (ב) שם אית
לכו חיותא א"ל אין אית לכו
בסתרי א"ל אין: (ג) שם
בנא סהדי ובלא ראייה
אמיווהו: (ד) תוש' ד"ה מזין
מערמא משום דקא סבר
טומאה רצוצה נוקעת
ועולה:

כל שאין תחתיה אלה
סנדלין בימות החמה כו'.
של בעל הבית שותם שם,
כשהוא בא לשכב ולישון
מעלי חתם חתם מטהו,
אלל למה תחתיו דברים
אחרים גנאי הוא לו, שמרגיל
בני הבית לשם (סוכה כא:).
שני בתים. היו הם (ערובין
ג:). שופריה. יסודי תארו
וקיטון עור פניו (ב"מ פד. ועי'
רש"י כתובות יז:).

א. ואמאי מסיים מערתא
דבני נח. רמזין. וכל שהיה
קודם הדיבור קודם מתן
תורה בין של עובדי
כוכבים בין של ישראל קרי
ליה קבר בן נח. רש"י נזיר
נד. ב. ובפ"ק דמ"ק (ה).
אמרינן דאין מציניס על
דבר שאינו מטמא באהל.
מוס' נזיר נד.

[illegible]

ההיפוכים. שבה ג' אבות ואמהות ק' מעברין (ורעיון דף קנ:). **ק' מרס הפסח** מעבר הפסח שבוה ליה במצותם. **מעין שופרים דיעקב**. כהנא שוהר אה אה שכי. חופר המחים להשמיטם בגדיהם. חמלק נכסו לבניו על פיו: **חצנים חצותא** דגרמי. חצית מלך עמלקים דעפרא. והבהמות ישן בזה עמלקו שביכרו בית דין: **חצותא** הכי הכי. **חצותא נכסי דאלי**. שלא רצה להצטוט בשנה. **חצותא שוהר דרעיון והיינו** חצולו. חצולו האחין: **חצולו** בית ק' ידיו על חצול על ידי צעה: **ואכא** הישיבה: **לחכימא דיהודאי**. לרבי צנא. **עשה חמט ושוהרין** זו חמט ושוהרין **והיינו** חמימין דמיתקרי לרביא שמועבין או

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מַצִּיין מַעֲרָא. משׁוּם ^(ה) דַּקְדַּר סָתוּם טוּמְאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה כְּדֹלְמַר בְּכֹהֵן דּוֹכִיט וְאִם הָאֵל אִין קִבְרִי עֻבְדִּי כּוֹנִינִים מִמַּטְמַמִּים בְּהֵאֵל מִשׁוּם דְּלִין קִרְוִין אֲדָם ^(א) וְאִפְּלוּ רִנְגִן דְּפִלְגִי אֲרִי שְׁמַעוּן (יִצְמַת סָא.) וְאִמְרִי דְּמַטְמַמִּים בְּהֵאֵל מִן בִּקְבֵר שְׁלֹפְנֵי הַדִּיצוֹר לֵאמֹר מַרְבֵּה לֵאמֹר בְּזוּר (דָּק דָּה.) אֲלֵא לֵאמֹר נְגִיעֵה ^ב אִו בִּקְבֵר לִרְבוֹת קִבְר שְׁלֹפְנֵי הַדִּיצוֹר וּמִקְרָא דְּכַתֵּב גְּבִי נְגִיעֵה מַרְבִּי לֵה הַסֵּם וְיֵשׁ לוֹמֵר דְּלִבְרֵהֶם נִקְרָא אֲדָם דְּכַתִּיב הָאֵדָם הַגְּדוֹל וְכֵן אֲדָם הַרְשָׁוִן וְלֹכֵזִי אִין לְמַעֲטִם מִקְרָא דְּאֲדָם (וְעִי' עוֹס' יִצְמַת סָא.)

ד"ה קִבְרִין:

א"ל קא עביד אברהם
ו קא מעיינא ליה ברישיה א"ל זיל אימא ליה בנאה
מידע ידיע דיער דיצר בהאי עלמא ליכא עייל עיין ונפק כי
וראשון יצתה בת קול ואמרה נסתכלת בדמות דיוקני
תכל הא בעינא לצינו מערתא כמדת החיצונה כך
שני בתים זו למעלה מזו כמדת מליונה כך מדת
סתכלתי בשני עקיבו ודומים לשני גלגלי חמה הכל
אדם שרה בפני חוה כקוף בפני אדם חוה בפני
אדם בפני שכינה כקוף בפני אדם שופריה דרב כהנא
פריה (רב) מעין שופריה דרבי אבהו שופריה דר' אבהו
ינו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון
חמיט שכבי כי מטא אמערתא דרב טובי בר מתנה
אא אביי א"ל בממותא מינך שבקיה לשנה אחריתי
ויקניה אתא אביי לא שבקיה עד דאייתי מספרא
אמר להו חביתא דעפרא לחד ברא חביתא דגרמי
דורא לחד ברא לא הוו ידעי מאי קאמר להו א"ל
להו אית לכו ארעא אמרו ליה אין אית לכו חיותא א
א ליה הכי קאמר לכו ההוא נברא דשמעת לדביתיהו
מאי לא צניעת באיסורא גבר איתתא עשרה בני
בך אלא חד כי שכיב אמר להו כל נכסי לחד
ההו אתו לקמיה דרבי בנאה אמר להו זילו * חבוטו
אי ומגלי לכו להי מיניכו שבקא אולו כולחו ההוא
ר להו כולחו נכסי דהאי אולו אכלו קורצא כי מלכא
י ביהודאי דקא מפיק ממונא מאנשי בלא סהדי
בשעורו אולא דביתיהו אמרה להו עבדא חד הוה לי
משכיה ואכלו בישריה וקא מלו ביה מיא ומשקו ביה
דמי ולא אגריה לא ידעי מאי קא אמרה להו אמרי
לימא קרייהו לר' בנאה אמר להו ודונקא אמרה לכו אמרי
ליתב אבבא ונידון דינא חד דהוה כתיב באבולא כל
ומיה דין אמר להו אלא מעתה אתא איניש מעלמא
ומזמין

בכלה שני בחים זה לפנים מהו ופולגנא דרזו וסומאלו היא ברינל
קייביו של אדם הראשון כו'. והאי דחמיס [בדראשית ג] כי עפר אתה ואכל
 יומין ל' מהו ההוא שעה אתה קודם מחמת הממים: **שופרית ר' אבנא**
 ר' יוחנן ומשני הדרת פנים לא הוא ליה: **אמושא.** מכשך: **חטיט**
 העובד כוכבים אהבו: **ההוא דאמר לנו.** מזלו מחמת מיתה היה
 ודרך חמנה אמר שאלו הכל עשירי ועבול נכסים:
אזרעא. נשמיר לכס קרקע מאזכים דאם קן היינו ציבאל
 כל מיני בגדים עשויין ממומין: **לחד ברה.** לחדל מבני אומר
 שאותן שהן ממומים הן עזי פנים וילכו לחצות: **אמר לנו**
 נגעו עבסם ומספגברל לזלו אהי יומר. ויהי קן רצי בנאה ללא
 מי אמרין גבי ההוא דלמרנ נכסי לטוביה כו' (במכות דף שאל)
 זו דרבי בנאה לטובא לא בית הללן בלשון חכמה דן פלא:
מיה. שואכים זו מיני בעורו ומשקו ביה בעורו לחצרייא לבני
 ה מים הוה לי וגולוהו ממני ושטוהו ואכלו את הבשר ומן העור
 כתבוהו כדי שילמדו משם בני אדם: כל דיין. המיוחד לדון דיני העיר
 לא שמי דיין. ופסול לדון לכיון דלואב בנע הוא יקבל שוחד:
 ומומין

[illegible]